

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İNSAN İLİŞKİLERİ
ANABİLİM DALI**

**ETKİLEŞİMLİ HİKÂYE OKUMANIN
ÇOCUKLARDA KELİME HAZİNESİNE
KATKILARI**

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ

Emel ALTUNSOY

Ankara,2024

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İNSAN İLİŞKİLERİ
ANABİLİM DALI

ETKİLEŞİMLİ HİKÂYE OKUMANIN ÇOCUKLARDA KELİME
HAZİNESİNE KATKILARI

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ

EMEL ALTUNSOY

22943906

PROJE DANIŞMANI

PROF. DR. AYDA BÜYÜKŞAHİN SUNAL

Ankara,2024

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜDÜRLÜĞÜ

Enstitünüz İnsan İlişkileri tezsiz yüksek lisansı Anabilim Dalı 22943906 numaralı tezsiz yüksek lisans öğrencisi Emel ALTUNSOY'un "Etkileşimli Hikaye Okumanın Çocuklarda Kelime Hazinesine Katkıları (Ankara.2024)" adlı (İngilizce Başlığı "The Benefits of Reading Interactive Stories on Children's Vocabulary Development (Ankara.2024)" tezsiz yüksek lisans dönem projesi tarafımda değerlendirilmiş olup,

BAŞARILI

BAŞARISIZ

bulunmuştur.

Dönem projesi danışmanı olarak, adı geçen öğrencinin notunun, dönem projesinin Enstitünüz Müdürlüğü'ne tesliminden önce *Öğrenci İşleri Bilgi Sistemi*'ne (OİBS) tarafımdan işlendiğini beyan ederim.

DÖNEM PROJESİ DANIŞMANI ONAYI

TARİH: 16.01.2024

Prof. Dr. Ayda BÜYÜKŞAHİN SUNAL

UYARI: Değerlendirme Formu'na, 2 adet proje CD'si (PDF formatında) eklenecektir.

T.C.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Prof. Dr. Ayda BÜYÜKŞAHİN SUNAL danışmanlığında hazırladığım “Etkileşimli Hikaye Okumanın Çocuklarda Kelime Hazinesine Katkıları (Ankara.2024)” adlı dönem projesindeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallarına uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul edeceğimi beyan ederim.

16.01.2024

Emel ALTUNSOY

ÖZET

Dil çocukların öğrenmesinde en güçlü iletişim aracıdır. Erken çocukluk döneminde dil gelişiminde farklı etkinlikler yapılabilir. Etkileşimli kitap okuma da bu etkinlikler arasında önemli bir yer tutmaktadır.

Bu projenin amacı resimli çocuk kitaplarının etkileşimli okunması ile okulöncesine devam eden 48-66 ay grubu çocukların kelime hazinelerine etkilerini incelemektir. Araştırmada çalışma grubu olarak 2023-2024 eğitim öğretim yılında Ankara ilinde MEB'e bağlı anaokuluna giden 7 çocuk seçilmiştir. Önce çalışmaya katılacak çocukların annelerine anket uygulanmış, sonrasında ebeveynlere yönelik etkileşimli kitap okuma semineri verilmiştir. Sonrasında ebeveynler tarafından hikaye tamamlama etkinliği uygulanmıştır. 7 hafta süren etkileşimli hikaye okuma sürecinde 15 adet resimli hikaye kitabı ebeveynler tarafından çocuklara okunmuş ve bu süreçte hikaye kitabı formu ile süreç takip edilmiştir. Çalışma sonucunda hikaye tamamlama etkinliği ebeveynler tarafından tekrar çocuklara uygulanmıştır. Araştırma sonucunda etkileşimli hikaye okuma etkinliği ile çocukların kelime hazinesinde artış olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Etkileşimli okuma, ebeveyn, okulöncesi

ABSTRACT

Language is the most powerful communication tool in children's learning. Various activities can be conducted to support language development in early childhood. Interactive book reading holds a significant place among these activities.

The aim of this project is to examine the effects of interactive reading of illustrated children's books on the vocabulary of children aged 48-66 months continuing in preschool. For the research group, 7 children attending a Ministry of National Education (MEB) affiliated kindergarten in Ankara during the 2023-2024 academic year were selected. First, a questionnaire was applied to the mothers of the participating children, and then an interactive book reading seminar was provided to the parents. Following that, a story completion activity was implemented by the parents. During the 7-week interactive story reading process, 15 illustrated storybooks were read to the children by their parents, and the progress was monitored using a storybook form. At the end of the study, the story completion activity was repeated by the parents with the children. The research results indicate an increase in the children's vocabulary through the interactive story reading activity.

Key Words: Interactive reading,parent,preschool.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	v
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii

BİRİNCİ BÖLÜM GİRİŞ

GİRİŞ.....	1
1.1 Problem Durumu.....	1
1.2 Araştırmanın Amacı.....	2
1.3 Araştırmanın Önemi.....	2
1.4 İlgili Araştırmalar.....	2
1.5 Sınırlılıklar.....	7
1.6 Kitap Okumanın Dil Gelişimi Üzerindeki Önemi.....	7
1.7 Geleneksel Kitap Okuma	8
1.8 Etkileşimli Kitap Okuma.....	9

İKİNCİ BÖLÜM YÖNTEM

2.1 Araştırmanın Modeli.....	13
2.2 Çalışma Grubu.....	13
2.3 Verilerin Toplanması.....	14
2.4 Verilerin Analizi.....	14

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM BULGULAR

Bulgular.....	15
---------------	----

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM SONUÇ ve ÖNERİLER

Sonuç ve Öneriler.....	17
KAYNAKÇA	18
EKLER	21
EK-1 Hikaye Kitabı Formu.....	21
EK-2 Hikaye Tamamlama Formu.....	22
EK-3 Anket.....	23
EK-4 Hikaye Listesi.....	26

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Dil insanlarla etkileşimi ve iletişimi sağlayan semboller sistemidir. Dil çocuğun öğrenmesini, dünyayı anlamlandırmasını, ilişki kurmasını kısacası gelişiminde önemli rol oynamaktadır. Çocukluğunun ilk yıllarından ilkököl dönemine kadar istikrarlı şekilde kitap okunan çocuklar akranlarına göre dil becerileri olarak daha iyi düzeydedirler (Karrass ve Braungart–Rieker, 2005). Çocuklarda dil becerilerini doğumdan itibaren desteklemek erken dönemlerde dil edinimine bağlıdır, bu da onların gelecekteki başarılarını etkileyen çok önemli bir faktördür (Bailey, 2002, 281; Ford vd. 2020, 246; Scott vd., 2020, 59). Düzenli ve etkileşimli okumanın , çocuklarda dil ve kelime hazinelerini desteklediğini ortaya koyan çalışmalar yapılmıştır (Işıkoğlu Erdoğan vd., 2017, 801; Kotaman, 2008, 44). Bunlardan yola çıkarak çocukluk yıllarında insan yaşamının önemli bir yer tuttuğu ve dil gelişiminde çocuklara kitap okumanın önemini yadsınamaz. Çocuklar bu dönemde okuma-yazma bilmediği için ebeveynleri ya da öğretmenleri tarafından hikaye-öykü kitapları okunur. Bu anlamda kitap okuma alışkanlığı öncelikle ailede edinilir. Küçük yaşlarda kitap ile tanıştırılan çocukların dil becerileri olumlu yönde desteklenir, ufukları genişler.

1.1 Problem Durumu

Dil eğitim ile temellenir. Kendini ifade edemeyen çocukların sosyal hayatlarında başarısız olmaları beklenen bir durumdur. Bu nedenle çocukların duygularını ve kendilerini nasıl ifade edeceklerini bilmeleri gerekir. Bu da dil kazanımı ile sağlanır. (Einson, 2005). Çocukluk döneminde dil gelişimini sağlayacak destekleyici çalışmaların yapılması önemlidir. Kitap okumakta bunlardan biridir. Ancak kitap okurken çocukların ilgisini çekmek, dil gelişimlerine daha fazla katkı sağlamak gerekir. Bu anlamda

geleneksel okumadan ziyade ebeveynlerin çocuklarına etkileşimli hikâye okuması önem kazanır. Çocuğun pasif dinleyici sıfatından çıkıp okuma sürecine aktif katılması kelime hazinesinin daha çok artmasını sağlar.

Bu projede çocukların etkileşimli kitap okuma yöntemiyle ebeveynlerinin kitap okumasının kelime hazinesi üzerinde etkisinin olup olmadığı sorusu oluşturmaktadır.

1.2 Araştırmanın Amacı

Araştırmadaki amaç, ebeveynler tarafından gerçekleştirilen etkileşimli okuma faaliyetinin çocuklarda kelime hazinesini artırmadaki etkisini incelemektir.

1.3 Araştırmanın Önemi

İnsan yaşamında gelişim dönemleri çok önemlidir.Şüphesiz ki bu anlamda okulöncesi dönem en kritik yılları içerir.Bu dönemde kazanılan kazanımlar kalıcı olmaktadır.Dil gelişiminin hızlı ilerlemesinde ebeveynlerin çocuklarına etkileşimli kitap okuması önemli ölçüde katkı sağlar.Geleneksel yöntem ile hikaye okunduğunda çocuklar yeterli deneyimi elde edemeyeceklerdir.Bu çalışmada etkileşimli hikaye tekniği ile kitap okumanın çocukların kelime hazinesindeki gelişimlerini belirlemek amaçlanmıştır.

1.4 İlgili Araştırmalar

Araştırmanın konusu literatürde incelendiğinde etkileşimli kitap okuma ile dil gelişimi arasında olumlu yönde artış olduğunu gözlemlemekteyiz.

Ergül,C. Duman, Y. Akoğlu, G. (2014) korunmaya muhtaç çocukların dil becerileri üzerindeki etkileşimli kitap okumanın etkilerinin araştırıldığı çalışmada ön test ve son test kullanılarak 9 çocuğun katılımı sağlanmış, Denver Gelişimsel Tarama

Testi II ile sözcük sayısında artış olduğu görüştü bildirilmiştir.

Çetinkaya,Öksüz Öztürk 2018) etkileşimli okuma ve kelime hazinesini arttırmaktaki katkısını incelemişlerdir. Araştırma sürecinde nicel araştırma yöntemi ve ön test son test deney kontrol gruplu çalışma yapılmıştır.. Veri seçiminde hikâye küpleri kullanılmış, 11 hafta süren uygulama sürecinde 21 adet kitap çocuklara ebeveynleri tarafından etkileşimli olarak okunmuştur. Araştırmada ön test sonucunda çocukların hece, kelime ve cümle boyutunda bariz bir ayırım göze çarpmazken, son testte deney grubunda gözle görülür bir fark ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak etkileşimli okunan çocuk kitaplarının kelime hazinesini artırdığını görülmüştür.

Yurtbakan, E. ve Yurtbakan, E. G. (2022) yaptığı çalışmada Okul Öncesi Öğrenci Annelerinin Etkileşimli Okuma Deneyimleri çalışmalarında nitel araştırma yaklaşımının fenomenoloji deseninden faydalanılmıştır. 7 ebeveyn ile yapılan çalışmada görüşme aracı kullanılarak elde edilen sonuçlar betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Etkileşimli okumanın çocuklarının bilişsel açıdan dinleme, konuşma, anlama becerilerini güçlendirdiğini belirtmişlerdir.

Gökçe Hafizoğlu Çelik Sühendan Er,Müdüriye Yıldız Bıçakçı(2020)etkileşimli kitap okuma sürecinin çocukların dil gelişimlerine etkisini araştırdığı araştırmada nicel ve nitel karma desen kullanılmışlardır. Araştırmaya 20-32 ay aralığındaki çocuklar ve ebeveynleri katılmıştır. Dil gelişimlerini ölçmek için Gazi Erken Çocukluk Değerlendirme Aracı (GEÇDA) ve ebeveynlerin çocuklarına etkileşimli kitap okuma sürecinin çocukların dil gelişimlerine etkisini ölçmek için görüşme formundan yararlanılmıştır. Araştırma sonunda etkileşimli kitap okumanın çocukların bilişsel ve dil gelişim alanları üzerine etkili olduğu saptanmıştır.

Suhendan Er , Müdriye Yıldız Bıçakçı, Neriman Aral'ın ebeveynlerin etkileşimli hikaye okumalarının çocukların dil gelişimi üzerine faydalarını ölçmeye çalıştıkları araştırmada ,deneysel desenden yararlanılmış ve çalışmaya 46-62 ay aralığında olan çocuklarve ebeveynleri katılmışlardır.Çocukların dil gelişimini ölçmek için Tarama envanteri ve gelişimsel tarama testi kullanılmıştır.Çalışmanın sonucunda çocukların dil gelişim düzeyleri gelişim tarama testinin ön test ve son test aşamasında normal seyir gösterdiği göze çarparken,deney ve kontrol grubundaki çocukların puanlarında olumlu bir farklılık görülmüştür.

Göncü, Fatma Merve(2023) yüksek lisans tezinde etkileşimli kitap okuma çalışmalarının , dil ve konuşma bozukluğu olan veya olmayan 3-6 yaş çocuklarının iletişim becerilerine olan etkisinde anne babaların uygulama ve görüşlerinin belirlenmesini konusunu araştırmıştır. Araştırmaya Şanlıurfa'nın çeşitli ilçelerinde yaşayan tanı kriterlerini sağlayan okul öncesi çocuğu olan 111 ebeveyn katılmıştır. 89 katılımcı çocuk dil ve konuşma tanısı almayan grubu oluştururken 22 katılımcı çocuğu dil ve konuşma tanısı alan grubu oluşturmaktadır. Veriler google anket formu toplanılmıştır. Çalışmada anket ve Işıkoğlu Nesrin (2016) tarafından geliştirilen “Çocuk Ebeveyn Birlikte Okuma Etkinlikleri (ÇEBOE)” isimli ölçek kullanılmıştır. Araştırma sonucunda , ebeveynin çocuğuyla yapacağı birlikte gerçekleştirdiği etkileşimli kitap okuma çalışmalarının ;bu dönem çocuklarına dil ve konuşma becerilerinin gelişiminde etkisi olduğu sonucuna varılmıştır.

Gamzegül Tetik,Nesrin Işıkoğlu Erdoğan (2017)'ın etkileşimli hikaye okumanın çocuklarda dil gelişimine etkisini araştırdıkları çalışmada etkileşime dayalı ve geleneksel okuma yöntemleri kullanılmıştır.Çalışmaya 104 çocuk katılım sağlamış olup ,Peabody resim kelime testi ve Marmara dil gelişim ölçeğinden

yararlanılmıştır.Araştırma sonucunda çocuklarda ön test ve son test puanları arasında bariz bir fark gözlemlenmiştir.

Diğer bir çalışma Nesrin Işıkoğlu Erdoğan,Zeynep Ceren Şimşek tarafından etkileşimli okumanın çocuklarda ifade edici dil becerilerine olan etkisi ölçülmeye çalışılmıştır.Tek gruba ön test ve son test uygulanmış olup çalışmaya Denizli’de anaokuluna giden 48-66 ay arası 18 çocuk katılmıştır. Çalışmanın başında çocukların yakın dil seviyelerine sahip oldukları görülmüştür.10 hafta süren çalışmada belirli sayıda kitap etkileşimli olarak araştırmacı tarafından çocuklara okunmuştur. Uygulama sonucunda çocuklara aynı test uygulanmış olup ifade edici dil becerilerinin anlamlı derecede hızlandığı tespit edilmiştir.

Er (2016), “Okulöncesi Dönemde ebeveynlerin etkileşimli hikâye kitabı okumalarının önemi” adlı araştırmasında ebeveynleri etkileşimli kitap okuma ile ilgili bilgilendirmiş olup ,araştırma sonunda çocukların dil gelişimi olumlu yönde geliştiği bunun yanında hem dinleme hem de konuşma becerilerinde artış olduğu tespit edilmiştir.

Bu çalışmalardan yola çıkarak diyebiliriz ki okulöncesi dönem yaşam becerilerini kazandırmak için çok önemli yıllardır.Kitap okumanın dil gelişimindeki yeri kitle iletişim araçlarına göre oldukça fazladır.Ebeveynlerin okumaya karşı olumlu tutumları çocukların okuma davranışını olumlu yönde destekler.0-6 yaş döneminde kitaplarla kurulan pozitif ilişki çocukların kelime hazinesini geliştirir.Bu nedenle dil gelişimini destekleyici çalışmalar yapmak önemlidir.

Dil akıcı ve ifade edici dil olmak üzere ikiye ayrılır.Sözel dildeki kullandığımız sözcükler ,semboller ve sözcüklerin ifade ettiği anlamı algılama becerisi akıcı dil iken, çocukların öğrendiği sözcükleri kendi deneyimleri,algıları,ihtiyaçları doğrultusunda

sözlü olarak ifade etmesi ise ifade edici dildir.Bu doğrultuda çocuklara kitap okumak ,onları kitap ve ebeveynle etkileşim içine sokmak ifade ve alıcı dil gelişimine olanak sağlayacağı yadsınamaz.

Al Otaiba ve diğerleri (2008) çalışmalarında sesli okumanın çocukların problem çözme becerilerini kelime dağarcığını genişlettiği , dilbilgisi ve dil özelliklerini artırdığını vurgulamaktadır.Taylor ve Strickland (1986) ise hikaye kitaplarının genellikle günlük konuşma dilinden farklı bir dil sunduğunu ifade ediyor. Bu durum, çocuklara farklı dil yapıları ve ifadelerle tanışma fırsatı sağlayabilir, dil becerilerini çeşitlendirebilir.Taylor, Strickland, Morrow ve Wells (1990) ise kitap okuma esnasında ailelerden gelen olumlu geri bildirimlerin çocukların dil gelişim düzeyini artırdığını belirtiyor. Bu da ailelerin çocuklarını kitap okuma konusunda teşvik etmelerinin ve olumlu bir ortam sağlamalarının dil gelişimine olumlu bir katkı sağlayabileceğini gösteriyor.

Kaderavek ve Justice'in (2002) çalışmasında hikaye okumanın çocukların dil kullanma, kelime anlamlarını çözme ve daha birçok faydalı beceri kazanmalarına katkı sağladığına, hikayelerle ilgili konuşmaya teşvik edilmenin, dil becerilerinin daha hızlı gelişmesine katkıda bulunduğu dikkat çekmektedir. Hikaye sırasında çocuğa yöneltilen soruların, hikayeyi hatırlamasına ve düşüncelerini kelimelere dökmesine yardımcı olduğu ifade ediliyor. Soruların çeşitliliği, çocuğun hikayeyi daha etkili bir şekilde anlamasına ve sorun çözme becerilerini geliştirmesine katkı sağlıyor.Etkileşimli hikaye okumanın, çocuğun ilgisini çekerek düşüncelerini ifade etmeye teşvik etme konusundaki önemini Griffey ve Howe'in (2005) çalışmasında bu tür etkileşimli okuma sırasında sorulan soruların geleneksel okuma sırasında sorulan sorulardan farklı olduğuna dikkat çekiliyor.

1.5 Sınırlılıklar

Araştırma Ankara merkez il sınırları içerisinde yer alan MEB'e bağlı anaokuluna devam etmekte olan 7 çocuk ve çocukların ebeveynleri ile sınırlıdır.

1.6 Kitap Okumanın Dil Gelişimi Üzerindeki Etkisi

Kitap okuma, çocukların dil gelişimi üzerinde derin ve olumlu etkiler bırakan önemli bir etkinliktir. Kitaplar, çocuklara geniş bir kelime dağarcığı sunar. Çeşitli konularda ve temalarda yazılmış kitaplar, çocukların farklı kelimeleri öğrenmelerine ve kullanmalarına yardımcı olur. Bu, çocukların iletişim becerilerini güçlendirir. Doğru dilbilgisi ve sözdizimi kullanımını öğretir. Çocuklar, hikayeleri dinleyerek ve takip ederek dilbilgisi kurallarını kavrarlar, böylelikle dilbilgisi becerilerinin gelişimine katkıda bulunur. Kitap okuma, çocukların okuma anlama yeteneklerini artırır. Hikayeleri anlamak, metin içindeki bağlantıları kurmak ve ana fikirleri çıkarmak gibi beceriler, çocukların okuma anlama becerilerini güçlendirir. Çocuklara farklı dünyaları ve deneyimleri keşfetme fırsatı sunar. Karakterlerin ve olayların tanımlanması, çocukların yaratıcı düşünme ve hayal gücünü geliştirmelerine yardımcı olur. Hikayeler genellikle farklı karakterlerin hislerini ve deneyimlerini içerir. Çocuklar, bu karakterlerle empati kurarak duygusal zekalarını geliştirirler. Bu da , sosyal ilişkilerinde daha duyarlı olmalarına yardımcı olabilir. Kitap okuma, çocukların uzun süreli konsantrasyon ve dikkat geliştirmelerine katkıda bulunur.

Bir hikayeyi takip etmek, olay örgüsünü anlamak ve karakter gelişimini izlemek, çocukların odaklanma becerilerini artırır. Ayrıca çocuklara doğru ve etkili bir şekilde ifade etme yeteneği kazandırır. Hikayelerle duyguları anlamak ve ifade etmek, çocukların kendilerini daha iyi ifade etmelerine yardımcı olur. Çocuklara olayları ve karakterleri anlama yeteneği kazandırır. Bunun sonucunda çocukların kritik düşünme becerilerini geliştirir ve düşünce süreçlerini analiz etmelerine yardımcı olur. Kitap okuma,

çocukların dil gelişimi üzerinde çeşitli ve derin etkileriyle, onların genel öğrenme ve iletişim becerilerini destekleyen önemli bir faktördür. Bu nedenle, çocuklar için kitap okuma alışkanlığını teşvik etmek, dil gelişimlerini destekleme de en etkili yoldur.

1.7 Geleneksel Kitap Okuma

Geleneksel hikaye okuma, bir hikayeyi metin üzerinden sesli olarak aktarma veya okuma sürecini ifade eder. Çocuklar pasif dinleyici olarak yer almakta ve hikayeyi anlamaya çaba göstermektedirler. (Işıkoğlu Erdoğan vd., 2016; Zevenbergen & Whitehurst, 2003).Bu okuma yöntemi çocukların alıcı dil gelişimine katkı sağlarken ifade edici dil gelişiminde gelişim çok mümkün görünmemektedir.Çocuklar hikaye bitmeden soru sorma imkanı bulamazlar.Hikayeyi okuyan kişi hikaye bitiminde çocuklara soru yöneltir,genelde bu sorular kapalı uçlu olmaktadır.Buradaki amaç çocuğun hikayeyi anlayıp anlamadığını test etmektir. Çocukların, uzun süre boyunca odaklanmalarını korumakta zorlanabilirler. Geleneksel hikaye okuma, çocukların dikkatini çekmekte başarısız olabilir.

Her çocuk farklı şekilde öğrenir, bazıları görsel olarak öğrenmeyi tercih ederken, bazıları ise sözel olarak daha iyi öğrenir. Geleneksel hikaye okuma, bu farklı öğrenme stillerini kapsayamayabilir.Eğer okuyan kişi yeterince canlı veya etkileyici değilse, hikâye çocuklar için sıkıcı hale gelebilir. Bu durum, okuyan kişinin performansına ve hikâyesinin seçimine bağlı olarak değişebilir. Geleneksel okuma türünde kitap tek uyarıcı olmakta,çocuklarda yaratıcılık, düş gücü, merak gibi becerileri engellenerek zevkli vakit geçirmeleri engellenmektedir. (Sarıca, 2016).

1.8 Etkileşimli Kitap Okuma

Çocukların kendi ilgilerine ve yaşlarına uygun seçilen kitaplar onların kitabı sevmesine ,hayal kurmalarına ve dili kullanmasını sağlar.(Garvie, 1990).Çocuklara kitap okurken onları aktif olarak sürece katmak kelime hazinesini genişletmekte önem arz eder.Bu nedenle en etkili yöntem etkileşimli kitap okumadır.Doyle ve Bramvella göre etkileşimli hikaye okuma iki-altı yaş çocukların sözel dillerinin gelişmesinde önemli bir role sahiptir.

Etkileşimli hikaye okuma Whitehurst ve arkadaşları tarafından 1994 yılında geliştirilen bir yöntemdir.Ebeveynin ve çocuğun karşılıklı olarak rollerinin değişmesi, çocuğun da hikâyenin okuyucusu/anlatıcısı olmasını sağlamak temel amaçtır.Etkileşimli kitap okuma kitap seçiminden hikayenin bitimine kadar dikkatli okumayı amaçlayan bir süreçtir. (Er, 2016; Ergül vd., 2013).

Whitehurst ve arkadaşları tarafından önerilen bu yöntem CROWD (Completion – Recall – Open-ended – Wh-questions - Distancing) ve PEER (Prompt – Evaluate – Expand - Repeat) teknikleri ile açıklanmaktadır. İki teknik de çocuklarla kitap okuma sürecinde etkileşimi artırmak ve konuşmayı teşvik etmek amacıyla geliştirilmiştir.CROWD tekniği, çocuklara öyküdeki boşlukları doldurma, karakterler hakkında sorular sorma, açık uçlu sorular ile düşünme yeteneklerini geliştirme gibi beş ana unsuru içermektedir. Bu unsurlar, çocukların öyküyü anlamalarını, yorumlamalarını ve kendi deneyimleriyle ilişkilendirmelerini desteklemeyi amaçlamaktadır.PEER tekniği ise yetişkinlerin çocuklarla etkileşimini güçlendirmek için başlatma, değerlendirme, genişletme ve tekrarlama adımlarını içermektedir. Yetişkinler, çocukların verdiği cevapları doğrulamak, zenginleştirmek ve olumlu bir geri bildirimde bulunmak için bu adımları kullanabilirler.

Kitap okuma sürecinin her aşamasında (okuma öncesi, okuma esnası, okuma sonrası) kullanılması gereken etkileşimli kitap okuma etkinliklerinin sadece bir hikayeyi anlamaktan öte, çocukların düşünme becerilerini geliştirmelerine ve öğrenmeye aktif bir şekilde katılmalarına olanak tanımaktadır.

Uygulamada kitap birkaç sefer yetişkin tarafından okunur ve kitap her seferinde çeşitlendirilir. Çocukların konuşması için fırsat yaratılır, bilinmeyen kelimelerin anlamı açıklanır ve tekrarlanarak öğrenmelerine yardımcı olunur. Geribildirim anında verilerek, çocuğun öğrenmesine katkıda bulunulur. Hikayedeki bazı cümle ve ifadeleri tamamlamaları istenerek, olayları tanımlayarak yada hikayeyi kendi yaşamları ile ilişkilendirerek düşünmelerine katkı sağlar. Etkileşimli okuma geleneksel okumaya oranla çocukların sözcük dağarcığını geliştirmede daha etkili olduğunu göstermektedir (Sarıca, 2016). Etkileşimli kitap okumada çocukların alıcı ve ifade edici dilini geliştirmeyi amaçlayan üç ana ilkeyi kapsar. Çocukların sürece aktif olarak katılmalarını sağlama ve teşvik etme. Hikaye ile ilgili sorular sorma ve geri bildirim verme, çocuklara seçim şansı vererek hikaye kitabı ve konuşulacak konuyu seçtirmedir.

Etkileşimli olarak kitap okunan çocuk kitabın resimlerine odaklanıp ,kitapta yer alan karakter ve olaylar hakkında sorular sorup, kendisine sorulan sorulara da cevap verebilmekte ,hikayenin sonunu tamamlayabilmektedir. Kendini birey olarak algılamakta başkaları tarafından düşüncelerine değer verildiğini algılamakta ve özgüveni gelişmektedir.

Etkileşimli hikaye okuma sürecinde öncelikle çocukların gelişim dönemlerine uygun kitap seçmek önemlidir. Seçilen kitaplar çocukla iletişim kurmaya ve farklı türlerde sorular sormaya uygun olmalıdır. Çocuklara kitap okuma öncesinde ebeveyn tarafından okunmalı, üzerinde vurgu yapılacak sözcük, soru ve örnekler belirlenmelidir.

Seçilen kitapların çocukların kolay anlayacağı, zevkle dinleyecekleri hikaye içinde tekrarların, tekerlemelerin olmasına ve cümle yapılarının anlaşılır olmasına özen gösterilmelidir.Olaylar çocuğun dikkatini çekmeli ,resimlerin canlı büyük olması ,sayfadaki anlatılan olayla uyuşması gerekmektedir.Sayfa sayısı çok olmamasına,kitabın kapak resmi ile kitabın adının ilişkili olmasına özen gösterilmelidir.Çocukların hikayede geçen kahramanlarla özdeşim kuracağı kitaplar tercih etmek de faydalı olacaktır.Kitabın konusu teması ,olay örgüsü mantıksal bir çerçevede ilerlemelidir,soyut kavramlar olmamalıdır.

Kitap okumaya başlamadan okuma esnasında çocuğun dikkatinin dağılması için yemek,su,tuvalet gibi ihtiyaçlarının önceden giderilmesi önemlidir.Kitap okunacak mekan çocuğun dikkatini dağıtmamalıdır.Kitap okuma sürecinde öncelikle kitabın ön ve arka kapağı çocuğa gösterilerek kitabın adı,yazarı,resimleyen hakkında bilgi verilmelidir.Çocukların anlamını bilmediği kelimeler somut bir şekilde açıklanmalı,açıklanamıyorsa resimleri çocuklara gösterilmelidir.Çocukların duygu,düşünce ve deneyimlerini okuma esnasında aktarmalarına fırsat verilmelidir.Soru yöneltirken açık uçlu sorular tercih edilmelidir.Çocukların hikayenin resmini inceleyerek resimlerden tahmin yürütmeleri için cesaretlendirilmelidir.Soru sorarken 5N1K sorularından yani ne? niçin? nasıl?,kim? ve ne zaman? sorularından yararlanılmalıdır. Bu sorularla çocuğun hikayenin tümünde aktif katılımı sağlanır.Ebeveyn çocukların cevaplarını tekrar ederek,genişleterek duygularını açığa çıkarmasını ve dilbilgisi yapılarını pekiştirmesine olanak sağlamalıdır.Yetişkin hikayede yer alan karakterlere uygun yüz ifadesi ,ses tonu kullanmalı okuma sürecini daha canlı hale getirmelidir.

Hikaye okuma sonrası dramatizasyon çalışmaları yapıp, çocuklardan hikayesini kendi cümleleriyle anlatmaları istenebilir.Hikaye hakkında açık uçlu sorular (hikayenin en sevdiğin bölümü hangisiydi? ,böyle bir durumda sen olsaydın ne yapardın?

, kitabın sonu nasıl bitsin isterdin? vb) sorulup çocuğun konuşması için teşvik edilmelidir.Çocuktan hikayedeki konuyu ifade eden resim çizilmesi istenebilir.Böylelikle çocuğun konuyu kavramasına ve ifade etmesine de fırsat verilir.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2.1 Araştırmanın Modeli

Etkileşimli kitap okuma yöntemi ile okunan kitapların çocukların kelime hazinelerini arttırmakta etkisini inceleyen bu çalışmada öncelikle google anket kullanılmış ve ebeveynlerin farkındalıkları tespit edilmeye çalışılmıştır. Hikaye tamamlama etkinliği çalışmanın başında ve sonunda uygulanmış ve kelime hazinesindeki artış gözlemlenmiştir.

2.2 Çalışma Grubu

Çalışma grubu Ankara il merkezine bağlı anaokulunda öğrenim görmekte olan 5 yaş sınıfına devam eden çocuklardan oluşmaktadır. Çalışmaya 3'ü kız, 4'ü erkek; toplam 7 çocuk katılım sağlamıştır. Çocukların ebeveynlerinin hepsi ev hanımıdır. Çalışma grubunda yer alan çocuklara ebeveynleri tarafından bir adet örnek incelemeli etkileşimli hikaye kitabı (Karlı Bir Gün) ve haftada iki kitap olmak üzere 7 haftada toplam 14 kitap, etkileşimli hikaye okuma yöntemi kullanılarak okunmuştur. Genel olarak, kitapların sayfa sayısının çocukların gelişim ve yaş gruplarına uygun olması, renkli ve ilgi çekici olmaları, resimlerin hikayedeki metni yansıtması,öncesinde ebeveyn ve öğretmeni tarafından okunmamış olmasına önem verilmiştir. Bu faktörlerin, çocukların kitaba olan ilgisini artırmak ve onları okuma sürecine dahil etmek amacıyla önemlidir.Ayrıca, içeriksel olarak da kitapların yalın bir dil kullanması, başlangıç ve bitişin çocuklar tarafından anlamlandırılabilir bir zaman diliminde geçmesi, gerçek hayattan kopuk olmaması ve yeni kelimeleri ve kavramları anlamalarına yardımcı olacak

bir şekilde sunulmuştur. Bu içeriksel kriterler çocukların kitapları daha iyi anlamalarını ve öğrenmelerini sağlamak için önemlidir.

2.3 Verilerin Toplanması

Araştırmaya öncelikle alan yazın taraması yapılarak ilgili kaynaklar kullanılarak araştırmanın kuramsal yönü oluşturulmaya çalışılmıştır.Sonrasında google anket kullanılarak ebeveynlerin konu hakkında farkındalıkları ölçülmüştür.Hikaye tamamlama etkinliği anneler tarafından çocukların cümleleri ile olduğu şekilde yazılmıştır.Ebeveynlerin çocuklarına kitap okuma süreçlerinden önce “ EtkileşimliKitap Okuma Semineri” için sınıfa davet edilerek konu ile ilgili bilgilendirilmişlerdir. Çocuklara okunan hikaye kitaplarının takibi için “Hikaye Kitabı Formu” ndan yararlanılmıştır. Kitap okuma süreci yedi hafta devam etmiş ve süreç ara toplantılar,whatsapp yoluyla izlenmiştir.

Hikaye kitabı formunda yer alan sorular ebeveyn tarafından kitabı etkileşimli okuduktan sonra çocuklara sorulmuş ve cevaplar alınmaya çalışılmıştır.

2.4 Verilerin Analizi

Etkileşimli kitap okumanın 48-66 ay arası çocuklarda kelime hazinesine olan etkisini tespit etmek için yapılan bu çalışmada tek grup ile çalışılmış olup kelime hazinesini ölçmek için hikaye tamamlama çalışması etkileşimli hikaye okuma öncesi ve sonrası olmak üzere iki defa verilmiş olup aradaki farka bakılmıştır.Yapılan çalışma sonucunda etkileşimli hikaye okuma sonrasında çocukların kelime hazinesinde artış olduğu gözlemlenmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Çalışma sonucunda etkileşimli hikaye okuma çocuklar da kelime sayısında artışın olumlu yönde olduğu görülmüştür. Geleneksel okumadan ziyade etkileşimli okumada çocukların kitabın içinde aktif durumda olmaları, ebeveyn tarafından bilmediği kelimeler açıklanması, konuşmalarına fırsat verilmesi gibi etkenler bu artışı sağlamıştır. Çalışmada hikaye tamamlama etkinliği ilk defa uygulandığında çocukların sınırlı sayıda kelime ile hikayeyi tamamladıkları , çalışmanın sonunda uygulandığında kelime sayısında artış olduğu saptanmıştır. Yine uygulamada ebeveynler tarafından etkileşimli kitap okuma sonrası doldurulan hikaye kitabı formunda çalışmanın ilk haftalarında sorulara cevap vermekte zorlanan çocukların sonrasında cevap sayılarında ifade etmelerinde ve kelime sayısında da artış gözle görülmektedir. Ebeveynlere verilen etkileşimli kitap okuma semineri ile çocukların bu yönde evde de desteklenebildiği , uygulamaların ebeveynler tarafından da düzenli bir şekilde yürütülebileceği böylelikle çocukların kelime hazinesinin de artabileceği saptanmıştır.

Literatürde de çalışmalara baktığımızda Işıkoğlu Erdoğan, N. , Şimşek, Z. C., Canbeldek , M. araştırmalarında ev merkezli diyaloga dayalı okumanın 4-5 yaş çocuklarında dil gelişimini arttırdığının tespit edilmesi bulguları destekler niteliktedir. Çalışmanın başında google form ile ebeveynlere gönderilen ankette ebeveynlerin tamamının etkileşimli hikaye okuma konusunda bilgi sahibi olmadıkları, hikaye öncesi , hikaye okuma sırası ve sonrasında çocukları aktif şekilde sürece katmadıkları , duygu ve düşüncelerini açıklamak için fırsat yaratmadıkları saptanmıştır.

Google anket verileri aşağıdaki şekildedir.

No	Sorular	Evet %	Hayır %
1	Etkileşimli kitap okuma yöntemleri hakkında bilgi sahibi misiniz?	% 57.1	%42.9
2	Çocuğunuzun yaşına ve dil gelişimine uygun kitaplar seçmeye dikkat eder misiniz?	% 100	0
3	Çocuğunuza hikaye kitabını okumadan önce kendiniz okur musunuz?	%42.9	%57.1
4	Hikaye sonunda çocuğunuzun kitabı anlatmasını ister misiniz?	%85.7	% 14.3
5	Hikayeyi okumaya başlamadan önce çocuğunuzla birlikte kitabı inceler misiniz?	%85.7	% 14.3
6	Hikaye sonunda mekan, karakterler, olaylar üzerine sohbet eder misiniz?	% 100	%0
7	Hikaye kitabını belli bir süre sonra tekrar okur musunuz?	%57.1	%42.9
8	Hikaye okuma sırasında hikayeyi kesip soru sorarak tahmin yürütmesini ister misiniz?	%71.4	%28.6
9	Hikaye içinde farklı sözcüklerin anlamını çocuğunuza açıklar mısınız?	% 100	%0
10	Hikaye sonrasında dramatisasyon yapar mısınız?	%42.9	%57.1
11	Hikaye ile ilgili açık uçlu sorular sorar mısınız?	%71.4	%28.6
12	Hikaye sonunda çocuğunuza dönüt verir misiniz?	%71.4	%28.6
13	Hikaye öncesi resimlerine bakarak kitabı anlatmasını ister misiniz?	%71.4	%28.6
14	Hikaye okuma esnasında sözcüklere, satırlara okuma yönüne dikkat çekerek yazı farkındalığı sağlar mısınız?	%42.9	%57.1
15	Hikaye sırasında çocuğunuza daha önce okumuş olduğunuz hikaye ile bağlantı kurmasına yönelik sorular sorar mısınız?	%28.6	%71.4
16	Hikaye sırasında zaman zaman durup çocuğunuzun yarım bırakılan cümleyi tamamlamasını ister misiniz?	%42.9	%57.1
17	Hikayeyi uygun jest, mimik, ses tonuyla okur musunuz?*	% 100	%0
18	Hikaye sonunda ne, nerede, ne zaman, kim, nasıl, neden' sorularından oluşan 5N1K sorularını çocuğunuza yöneltir misiniz?	% 100	%0
19	Hikayeyi çocuğunuzun yaşantısıyla ilişkilendirir misiniz?	%57.1	%42.9
20	Hikaye sonunda çocuğunuzdan hikayenin resmini çizmesini ister misiniz?*	% 14.3	%85.7
21	Çocuğunuzun sürece aktif olarak katılması için cesaretlendirir misiniz?	%85.7	% 14.3
22	Çocuğunuzun ilgi alanları doğrultusunda hikaye kitabı seçerek konuşulacak konuyu belirlemesine destek olur musunuz?	%85.7	% 14.3
23	Hikaye esnasında çocuğunuza sorulan sorulara aldığımız yanıtları genişleterek onlara farklı açıklamalar sunar mısınız?	%85.7	% 14.3
24	Çocuğunuzdan kitabın sonunun nasıl bittiğine dair tahminlerde bulunmasını ister misiniz?	%71.4	%28.6
25	Çocuğunuzun duygularını daha rahat ifade edebilmesi adına kitap sonunda ne hissettiğini sorar mısınız?	%85.7	% 14.3

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırma sonucunda elde edilen sonuçlar etkileşimli hikaye okuma yönteminin çocuklarda kelime hazinesini artırdığını göstermektedir. Geleneksel okumaya alternatif olarak karşımıza çıkan etkileşimli kitap okuma çocuklara hikayeyi dinleyenden ziyade anlatıcı rolü de kazandıran ,çocukların duygu ve düşüncelerini fırsat vererek açıklamasını sağlayan geri bildirim veren bir okumadır. Etkileşimli kitap okumanın çocuklarda kelime hazinesini ,alıcı ve ifade edici dillerini de geliştiren bir yöntem olduğu literatür tarafından da desteklenmektedir. Ebeveynlerin çocuklarda bu gelişimi sağlamak için çocukların ilgilerini göz ardı etmeyişi ,onlara kendilerini ifade etmelerine fırsat vermeleri,gereken yerde açıklama yapıp bazen de çocukları özgür bırakmaları ,onları motive ederek kitap okumaları da en büyük etkendir. Bu sayede çocuklar yeni kavram ve kelimeler öğrenip bunları farklı cümleler içinde kullanarak dili etkinleştirmektedirler.

Çalışma kapsamında şu önerileri verebiliriz. Etkileşimli hikaye okuma yöntemi okulöncesi eğitim kurumlarında da daha çok kullanılarak ,çocukların dikkati çekilebilir ve çocuklar ebeveynleri ile kitap okumak için daha istekli hale gelebilirler. Çocukların ilk öğretmenleri olmaları yönünden ebeveynlere yönelik etkileşimli hikaye okuma farkındalığı yaratmak için seminerler verilebilir,toplantılar yapılabilir. Çalışmada kısa bir zaman diliminde uygulanan okuma süreci çok daha uzun zamana yayılabilir. Etkileşimli hikaye okuma yöntemine daha erken yaşlarda başlanması ,kelime hazinesinin küçük yaşta artmasına destek verebilir. Ebeveynlere evde etkileşimli hikaye okuma saatleri yapmaları önerilebilir.

KAYNAKÇA

Turan,F. ve Topçu G.Z. (2018) *Erken Okuryazarlık Üzerinde Paylaşımli Kitap Okumanın Rolü: Okul ve Ev Ortamı Açısından Etkileri* H.Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi Cilt:5, Sayı:1, 2018

Ergül, C. ,Sarıca. D.A. & Akoğlu G. (2016) *Etkileşimli Kitap Okuma: Dil ve Erken Okuryazarlık Becerilerinin Geliştirilmesinde Etkili Bir Yöntem* Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi 2016, 17(2), 193-204

Bıçakçı, Y.M. ,Er,Suhendan. & Aral,N.(2018) *Etkileşimli Öykü Kitabı Okuma Sürecinin Çocukların Dil Gelişimi Üzerine Etkisi* Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi Ocak 2018 Cilt:26 Sayı:1

Işıkoğlu, N. & Şimşek,Z.C. (2022) *Ebeveyn-Çocuk Birlikte Okuma Alışkanlıkları, Etkinlikleri Ve Sosyoekonomik Faktörlerin Dil Gelişimine Olan Etkileri* Milli Eğitim Dergisi Cilt:51 Sayı:233(177-189)

Arıcı,M. & Akcan Tüfekci ,A. (2019) *Okul Öncesi Dönemde Anne-Çocuk Birlikte Hikâye Kitabı Okuma Davranışlarının İncelenmesi* Yaşadıkça Eğitim, Cilt 33, Sayı 1, Yıl 2019, s. 100-120

Yıldırım ,A.(2007) *Okulöncesi Eğitimde Türkçe Ekinliklerinde Uygulanan Öykü Tamamlama Tekniğinin Çocukların Problem Çözme Becerisine Etkisi Konusunda Öğretmen Görüşleri* Yüksek Lisans Tezi

Kerigan ,B. (2018) *Okul Öncesi Dönem Çocuklarına Etkileşimli Okuma Yöntemiyle Sosyal Becerilerin Kazandırılması* Yüksek Lisans Tezi

Göncü,F.M. (2023) *Etkileşimli Okuma Faaliyetinin, Dil Ve Konuşma Bozukluğu Olan Veya Olmayan Okul Öncesi Çocuklarının İletişim Becerilerine Olan Etkisinde Ebeveyn Uygulama Ve Görüşlerinin Belirlenmesi* Yüksek Lisans Tezi

Coşgun,A.A. & Akkurt, S. (2022) *Ebeveynlerin Çocuklarına Hikaye Kitabı Seçme Ve Okuma Durumlarının İncelenmesi*International Journal of Eurasia Social Sciences Vol: 13, Issue: 49

Tetik,G.& Erdoğan Işıkoğlu ,N.(2017) *Diyaloga Dayalı Okumanın 48-60 Aylık Çocukların Dil Gelişimine Etkisi* Kastamonu Eğitim Dergisi Mart 2017 Cilt:25

Öncü Çelebi,E.(2016) *Etkileşimli Kitap Okumanın Beş-Altı Yaş Çocuklarının Sosyal Durumlara Yaklaşımlarına Etkisinin İncelenmesi* Ana Dili Eğitimi Dergisi, 4(4), 489503.

Çetinkaya, F. Ç. Öksüz ,H. İ. & Öztürk ,M. (2018) *Etkileşimli Okuma Ve Kelime Hazinesi*Ulusal Sosyal Araştırmalar Dergisi Cilt: 11 Sayı: 60

Tetik,G. *Diyaloga Dayalı Hikâye Okuma Tekniği İle Okunan Öykülerin 4-5 Yaş (48-60 Ay) Çocuklarının Dil Gelişimine Etkisi* Yüksek Lisans Tezi

Arıcı, M. & Tüfekçi Akcan,A. (2018) *Okul Öncesi Dönem Çocuğu Olan Annelerin Birlikte Okuma Davranışlarının Ebeveynlik Tutumları Açısından İncelenmesi* Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi/JRES, 5(2), 22-45

Tezel Şahin Fatma & Tutkun ,C. (2016) *Okul Öncesi Dönemde Anne, Baba, Çocuk Ve Kitap* Kastamonu Eğitim Dergisi Aralık 2016 Cilt:24 No:5

Deniz,S. (2023) *Okul Öncesi Dönemde Çocuğun Evdeki Dil Ortamının Ve Ebeveynlerin Etkileşimli Kitap Okuma Uygulamalarına İlişkin Farkındalıklarının İncelenmesi* Yüksek Lisans Tezi

İlhan,E. (2019) *Etkileşimli Kitap Okuma Programının İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Temel Dil Becerilerine Etkisi* Yüksek Lisans Tezi

Kılınçcı, E. , 1, Acer, D. & Bayraktar, A. (2021)*Etkileşimli Ve Geleneksel Kitap Okuma Yöntemlerinin 6 Yaş Grubu Çocukların Öyküleme Ve Resimleme Becerilerine Etkisi*

Eğitim ve Bilim Orijinal Makale Cilt 46 (2021) Sayı 208 349-371

Er,S. (2016) *Okulöncesi Dönemde Anne Babaların Etkileşimli Hikâye Kitabı Okumalarının Önemi* Başkent University Journal Of Education2016, 3(2), 156-160

Cingi , M.A. (2022) *Etkileşimli Kitap Okuma Etkinliklerinin Yaratıcılıklarına Etkisi* Doktora Tezi

Yurtbakan ,E. (2020) *Etkileşimli Okuma: Bir İçerik Analizi* Ana Dili Eğitimi Dergisi, 8(1), 135-156.

Ergül, C, Akoğlu ,G. Sarıca,A.D. ,Tufan Mümin &Karaman ,G. (2015) *Ana Sınıflarında Gerçekleştirilen Birlikte Kitap Okuma Etkinliklerinin "Etkileşimli Kitap Okuma" Bağlamında İncelenmesi* Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2015; 11(3): 603-619

Ece Bülbül,N.& Çuhadar ,S.(2023) *Etkileşimli Kitap Okuma Yönteminin Anasınıfına Devam Çocukların Sesbilgisel Farkındalıkları Üzerindeki Etkililiğinin İncelenmesi* Trakya Eğitim Dergisi Cilt 13, Sayı 3 Eylül 2023, 1992-2005

Yurtbakan,E.& YurtbakanE.G. (2022) *Okul Öncesi Öğrenci Annelerinin Etkileşimli Okuma Deneyimleri* Ana Dili Eğitimi Dergisi, 10(2), 385-400.

Çelik Hafizoğlu,G.Er,S.& Bıçakçı Yıldız,M.(2020) *Etkileşimli Kitabı Okuma Sürecinin Çocukların Dil Gelişimlerine Etkisi* Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi 2020;3(1):1-10.

İşikoğlu Erdoğan,N. , Şimşek, Z. C. & Canbeldek ,M. (2017) *Ev Merkezli Diyaloga Dayalı Okumanın 4-5 Yaş Çocuklarının Dil Gelişimine Olan Etkileri* Gefad / Gujgef 37(2): 789-809

Akoğlu ,G. ,Ergül,C. & Duman ,Y. (2014) *Etkileşimli Kitap Okuma: Korunmaya Muhtaç Çocukların Alıcı ve İfade Edici Dil Becerilerine Etkileri* Elementary Education Online, 13(2), 622-639,

Erdoğan, H. (2020). *Etkileşimli Okuma Modelinin Anasınıflarında Uygulanmasıyla İlgili Öğretmen Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi

Efe,M. & Temel,Z.F. (2018) *Okul Öncesi Dönem 48-66 Ay Çocuklarına Etkileşimli Kitap Okuma Programı'nın Yazı Farkındalığına Etkisinin İncelenmesi* Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi Cilt 2 Sayı 2 s.257-283 5.Uluslararası Okul Öncesi Eğitim Kongresi Özel Sayısı

Uğur, M.& Barut,Y. (2023) *3-6 Yaş Grubu Çocuklarda Etkileşimli Ve Diyaloga Dayalı Kitap Okuma Çalışmalarının İncelenmesi* Sistematik Derleme International Social Sciences Studies Journal Open Access Refereed E-Journal & Indexed & Publishing EISSN: 2587-1587

EKLER

EK-1

HİKÂYE KİTABI FORMU

KİTAPLA İLGİLİ DUYGU ve DÜŞÜNCELER

Kitabı Adı:

Konusu:

Kahramanlar:

Beni En Çok Etkileyen Kahraman:

Olayın Geçtiği Yer:

Kitabı Beğendim / Beğenmedim. Çünkü:

Kitabı Ben Tamamlasaydım (Kitabın Sonu Nasıl Bitsin İsterdin?):

Kitapta Geçen Bilmediğim Kelimeler ve Anlamları:

Kitaptan Çıkardığım Sonuç:

Kitabın Yazarı Sen Olsaydın Kitabın Adını Ne Koyardın:

EK-2

HİKAYE TAMAMLAMA

–Tavşanın neden ağladığını tahmin ederek anlatalım, hikâyeyi tamamlayalım.

–Hikayeye bir isim bulalım.

Ad Soyad:

Tarih:

.....

Güzel bir orman varmış. Bu ormanda hayvanlar çok mutlu yaşarlarmış. Hep birlikte oyunlar oynar, av bulmaya giderlermiş. Birinin ihtiyacı olduğunda hep beraber ona yardım ederlermiş. Güneşli bir günde bir araya gelerek oyun oynamaya karar vermişler. Tam oyuna başlayacakları sırada tavşanın aralarında olmadığını fark etmişler. Hep beraber ‘ tavşan kardeş!’ diye bağırarak tavşanı aramaya başlamışlar. Biraz sonra tavşan ağlayarak arkadaşlarının yanına gelmiş. Hepsi birden tavşana ne oldu diye sormuşlar.

EK-3

ETKİLEŞİMLİ HİKAYE OKUMA İLE İLGİLİ EBEVEYN FARKINDALIĞI FORMU

Değerli Katılımcı,

Ankette yer alan sorular genel olarak rahatsızlık verecek soruları içermemektedir.İfadeleri okuduktan sonra size en uygun olan seçeneği işaretlemeniz gerekmektedir.Yanıtlarınız araştırmanın sonucunu etkileyeceği için doldururken göstereceğiniz şeffaflık,dikkat ve samimiyet için teşekkür ederim.
Emel ALTUNSOY

Ankara Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi

*Zorunlu soruyu belirtir.

1.Etkileşimli kitap okuma yöntemleri hakkında bilgi sahibi misiniz? * Evet Hayır

2.Çocuğunuzun yaşına ve dil gelişimine uygun kitaplar seçmeye dikkat eder misiniz?*

Evet

Hayır

3.Çocuğunuza hikaye kitabını okumadan önce kendiniz okur musunuz?*

Evet

Hayır

4.Hikaye sonunda çocuğunuzun kitabı anlatmasını ister misiniz?*

Evet

Hayır

5.Hikayeyi okumaya başlamadan önce çocuğunuzla birlikte kitabı inceler misiniz?

(Yazar,resimleyen,yayın evi,yazı)*

Evet

Hayır

6.Hikaye sonunda mekan,karakterler,olaylar üzerine sohbet eder misiniz? *

Evet

Hayır

7.Hikaye kitabını belli bir süre sonra tekrar okur musunuz? *

Evet

Hayır

8.Hikaye okuma sırasında hikayeyi kesip soru sorarak tahmin yürütmesini ister misiniz?* Evet

Hayır

9.Hikaye içinde farklı sözcüklerin anlamını çocuğunuza açıklar mısınız? **

Evet

Hayır

10.Hikaye sonrasında dramatizasyon yapar mısınız? *

Evet

Hayır

11.Hikaye ile ilgili açık uçlu sorular sorar mısınız?*

Evet

Hayır

12.Hikaye sonunda çocuğunuza dönüt verir misiniz? *

Evet

Hayır

13.Hikaye öncesi resimlerine bakarak kitabı anlatmasını ister misiniz? *

Evet

Hayır

14.Hikaye okuma esnasında sözcüklere,satırlara okuma yönüne dikkat çekerek yazı farkındalığı sağlar mısınız? *

Evet

Hayır

15.Hikaye sırasında çocuğunuza daha önce okumuş olduğunuz hikaye ile bağlantı kurmasına yönelik sorular sorar mısınız? *

Evet

Hayır

16.Hikaye sırasında zaman zaman durup çocuğunuzun yarım bırakılan cümleyi tamamlamasını ister misiniz? *

Evet

Hayır

17.Hikayeyi uygun jest,mimik, ses tonuyla okur musunuz?*

Evet

Hayır

18.Hikaye sonunda ne, nerede, ne zaman, kim, nasıl, neden' sorularından oluşan 5N1K sorularını çocuğunuza yöneltir misiniz?*

Evet Hayır

19.Hikayeyi çocuğunuzun yaşantısıyla ilişkilendirir misiniz?*

Evet

Hayır

20.Hikaye sonunda çocuğunuzdan hikayenin resmini çizmesini ister misiniz?*

Evet

Hayır

21.Çocuğunuzu sürece aktif olarak katılması için cesaretlendirir misiniz?*

Evet

Hayır

22.Çocuğunuzun ilgi alanları doğrultusunda hikaye kitabı seçerek konuşulacak konuyu belirlemesine destek olur musunuz?*

Evet

Hayır

23.Hikaye esnasında çocuğunuza sorulan sorulara aldığınız yanıtları genişleterek onlara farklı açıklamalar sunar mısınız?*

Evet

Hayır

24.Çocuğunuzdan kitabın sonunun nasıl bittiğine dair tahminlerde bulunmasını ister misiniz?*

Evet

Hayır

25.Çocuğunuzun duygularını daha rahat ifade edebilmesi adına kitap sonunda ne hissettiğini sorar mısınız?*

Evet

Hayır

EK-4

UYGULAMA SURESİNCE OKUNAN KİTAPLARIN LİSTESİ

- 1.Sokakta Kediler-İş Bankası Kültür Yayınları-Aytül Akal
- 2.Buruşuk Domates-YAPA Yayınları-Koray Avcı Çakman
- 3.Çikolata Çocuk -Uçanbalık Yayınları Aytül Akal
- 4.Zeynep'in Oyuncakları -İş Bankası Kültür Yayınları-Hiawyn Oram,Joanne Patris
- 5.Dans Etmesini Seven Hipopotam-Kök Yayıncılık- Şükran Oğuzkan
- 6.Gelincik Çiftlikte-İş Bankası Kültür Yayınları-Janey Louise Jones
- 7.Yaramaz Penguenin Maceraları-İş Bankası Kültür Yayınları-Susie Jenkin
- 8.Fasulye Moturlu Uçan Daire- Uçanbalık Yayınları-Aytül Akal
- 9.Şımarık Fil-Uçanbalık Yayınları-Aytül Akal
- 10.Ormandaki Apartman-Uçanbalık Yayınları-Aytül Akal
- 11.Cadı Burunlu Fabrika-Uçanbalık Yayınları-Aytül Akal
- 12.Meraklı Uzay Çocuğu-Uçanbalık Yayınları-Aytül Akal
- 13.Alper(Oyuncaklarımın Hepsi Benim Olamaz mı)- Timaş Yayınları
- 14.Küçük Murat –Ya-pa Yayınları-Gülçin Alpöge
- 15.Karlı Bir Gün- Tübitak Yayınları -Anna Milbourne